

Portugese taal- en letterkunde (A005430)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 2) Nederlands, Portugees Gent werkcollege
zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Enghels, Renata LW06 Verantwoordelijk lesgever
Freire Santos de Sena Lino, Pedro António LW06 Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Iberoromaanse talen)	5	A
Master of Arts in de historische taal- en letterkunde	5	A
Uitwisselingsprogramma taal-en letterkunde	5	A

Onderwijstalen

Portugees, Nederlands

Trefwoorden

Portugese taalkunde, Portugese letterkunde

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot een verdieping van de kennis van de Portugese geschiedenis, taal en literatuur, voor zowel het Europese Portugees, als de Braziliaanse, Angolese en Kaapverdische varianten. Uitwisselingstudenten mogen dit opleidingsonderdeel opnemen. Voor dit opleidingsonderdeel is geen kennis van het Nederlands vereist.

Inhoud

Op de basis van teksten, video's, beelden en andere historische bronnen analyseren we de Portugese taal- en letterkunde. We volgen de ontwikkelingen in de Portugese taal en literatuur, van het Galicisch-Portugese liedboek tot de experimentele en concrete poëzie van de twintigste eeuw, met een focus op de 18e tot de 20e eeuw.

1. Het geluid van de zee

Taalkunde: Het fonologische systeem van de Portugese varianten. De verschillen met de fonologie van het Galicisch en het Spaans.

Letterkunde: de zee en het reizen in de Portugese letterkunde.

2. Wortels en afstand: conservatisme en de invloed van de zee (14e-16e eeuw)

Analyse van de kenmerken van het Portugese Quinhentisme a.h.v. de lyrische poëzie van Luís Vaz de Camões en *Os Lusíadas*. De eerste Portugese grammatica's, de Quinhentistische invloed van het Latijn op het Portugees. Het proces van onbenadrukt vocalisme in Europees Portugees. Algemene aspecten van semantiek.

3. Barok en Neo-classicisme (17e-18e eeuw)

Letterkunde: Barok, Classicisme, het erudiete bilinguïsme van de 18^e eeuw

Taalkunde: de eerste woordenboeken, fonologie, fonetica en prosodie, interferenties

4. Romantiek en realisme (19e eeuw)

Analyse en discussie van verschillende voorbeelden, gebaseerd op een lezing van *Frei Luís de Sousa* (Almeida Garrett) en *Singularidades de uma Rapariga Loura* (Eça de Queiroz)

Letterkunde: de drie periodes van romantiek in Portugal.

Taalkunde: syntaxis en semantiek van het Portugees

5. Avant-garde en Fernando Pessoa (20e eeuw)

Analyse van het einde van de 19e eeuw, het ontstaan van het magazine 'Orpheu', de geboorte van het modernisme. Analyse van syntax, semantiek en pragmatiek door middel van de uitvindingen van de eerste avant-garde.

Letterkunde: Camilo Pessanha, Mário de Sá-Carneiro, Fernando Pessoa

Taalkunde: evidentialiteit, SVO-volgorde, syntactische fonetica

6. De Gouden Eeuw van Portugese poëzie

Portugese poëzie in de 20ste eeuw. Neo-realisme

7. Brazilië

Thema's en momenten in de Braziliaanse literatuur. Analyse van Bossa Nova songs, gedichten en een kortverhaal van Clarice Lispector. Analyse van kenmerken van het Braziliaans Portugees, en de verschillen met Europees Portugees.

8. Creolen

Kaapverdische muziek, literatuur, creooltaal. Inclusief São Tomé.

Begincompetenties

B2-niveau Portugees, zoals bv. bereikt in Gevorderd Portugees I

Eindcompetenties

- 1 Inzicht hebben in de geschiedenis en basisstructuren van het Portugees, deels vanuit een Ibero-Romaans perspectief
- 2 Een aantal onderwerpen uit de Portugese taalkunde kunnen beschrijven en analyseren
- 3 Inzicht hebben in de variatie van het Portugees
- 4 Taalkundige (fonetische, syntactische en semantische) gelijkenissen en verschillen tussen de voornaamste Ibero-Romaanse talen erkennen.
- 5 Een uitgebreide kennis verworven hebben van de voornaamste letterkundige werken uit de Portugeestalige literatuur en haar auteurs, thema's en socio-culturele context
- 6 Inzicht hebben in de oorsprong en de ontwikkeling van verschillende literaire genres in de Portugeestalige landen
- 7 In staat zijn de geziene werken in verband te brengen met elkaar door thematische en vormelijke overeenkomsten en/of verschillen aan te duiden en te bespreken.
- 8 Een goede beheersing van de Portugese taal op diverse vlakken (woordenschat, grammaticale structuren, woordvorming en talige creativiteit, spelling, idiomatische uitdrukkingen)
- 9 Vlot en nauwkeurig een redenering kunnen formuleren in gesproken en geschreven (academisch) Portugees; niveau B2/C1, eventueel met verantwoord gebruik van GenAI waar nodig of relevant.
- 10 Over een sterk taalbewustzijn beschikken: de cruciale rol van taal in de menselijke interactie en cultuurproductie naar waarde schatten
- 11 Gebruik maken van digitale zoekomgevingen en zoekstrategieën om onderzoeksobjecten te identificeren, eventueel met verantwoord gebruik van GenAI waar nodig of relevant.
- 12 Digitale methodes gebruiken om analoge of digitale onderzoeksobjecten op een gestructureerde manier te verzamelen en te beheren.
- 13 Een gedicht van PT naar NL vertalen, met behulp van een literair vertaler, en zo de taalvaardigheid verder te ontwikkelen.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De werkcolleges (online en on campus) en zelfstudie bestaan uit een portfolio van oefeningen en korte taken, alsook een werkstuk en presentatie daarvan (in het bijzonder een literaire en taalkundige analyse; zie infra details evaluatievormen). Opnames van hoorcolleges kunnen ter beschikking gesteld worden aan specifieke

doelgroepen (op aanvraag).

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Portugese taal- en letterkunde - slides
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Andere
Aantal slides : 400
Oudst bruikbare editie : 2026
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Type: Reader

Naam: Portugese taal- en letterkunde - reader
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Andere
Aantal pagina's : 150
Oudst bruikbare editie : 2026
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

Site do Instituto Camões

http://www.cvc.instituto-camoes.pt/cpp/acesibilidade/capitulo1_1.html

História da Língua

<http://cvc.instituto-camoes.pt/conhecer/bases-tematicas/historia-da-lingua-portuguesa.html>

Sobre as variantes do PT

Introdução à Linguística Geral e Portuguesa

Isabel Hub Faria, Emília Ribeiro Pedro, Inês Duarte, Carlos M. Gouveia (org.),
Lisboa, Caminho, 2007
DicionáriosPorto Editora (PT antes e depois do Acordo Ortográfico, PT/ NL)

<http://www.infopedia.pt>

Primeiros dicionários em Português

<http://dicionarios.bbm.usp.br/pt-br/dicionario/edicao/2>

Exercícios de aprofundamento e revisão

<https://www.instituto-camoes.pt/activity/centro-virtual/recursos-didaticos/fichas-praticas>

<http://www.escolavirtual.pt>

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Tijdens de les; op afspraak; via het Ufora forum

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

De student bereidt twee mondelinge presentaties voor en ook een paper over een onderwerp dat verband houdt met de cursus.

Presentatie 1: voorstelling onderwerp. GenAI kan worden gebruikt voor vinden van bronnen, screenen, opbouw van de argumentatie. De student gaat in interactie met medestudenten en docent.

Paper: integratie van info uit presentatie 1, feedback van medestudenten en docent, en twee bijkomende theoretische teksten. GenAI kan op een verantwoorde manier worden gebruikt.

Presentatie 2: samenvatting en conclusie van Presentatie 1 en paper met gebruik van nieuw materiaal en eigen kritische reflectie.

De studenten leggen een mondelinge evaluatie af over de inhoud van het vak tijdens de inhaalweek.

Eindscoreberekening

Mondelinge evaluatie (50%); Presentatie 1 (20%), Presentatie 2 (20%), paper (10%).

Faciliteiten voor werkstudenten

- 1 Mogelijke vrijstelling van aanwezigheid tijdens bepaalde lessen, met alternatieve taken.
- 2 Aanwezigheid tijdens de momenten van permanente evaluatie verplicht.
- 3 Mogelijkheid van alternatieve deadlines voor taken.
- 4 Feedback kan online worden gegeven.